tinski (carigrajski) vladar Konštantin XI. (umrl kot junak dne 29. majnika 1453, ko so Turki zavzeli Carigrad). V petek, dne 21. marca, je novi kralj v Atenah prisegel na grško ustavo. Atenski nadškof je molil posebne molitve ter prebral prisego, katero je ponovil kralj z močnim glasom. Nato je kralj podpisal prisego, katero so sopodpisali ministri in nadškof. Ko se je vračal kralj iz zbornice, kjer se je vršila prisega, ga je ljudstvo viharno pozdravljalo. Nato se je kralj Konštantin odpeljal v Solun k svojemu mrtvemu očetu.

Na Balkanu.

Umor grškega kralja k sreči ni v nobeni zvezi z balkansko vojsko. V prvem hipu, ko se je raznesla vest o tem umoru, so nemški listi podtaknili morilca Bolgarom ter so že vedeli povedati o klanju Bolgarov v Solunu ter so v duhu gledali, kako korakajo grški vojaki proti bolgarskim. Pa vse to je ostalo neizpolnjena želja dotičnih nemških krogov. Umor je čisto zasebnega značaja, čin propadlega socialista. Balkanska zveza ostane od njega nedotaknjena, da, še celo bolj se bo utrdila s prijateljsko vezjo med balkanskimi vladarji, ker nameravajo, kakor poročajo listi, se vsi trije ostali vladarji balkanske zveze osebno udeležiti pogreba grškega kralja v Solunu.

Med tem ko so te dni grški topovi le izstreljevali žalne strele, so bolgarski in srbski topovi grmeli smrtno pesem nad Odrinom in Skadrom. Še se nista udali ti dve močni trdnjavi, pa kmalu bosta prisiljeni in zastave balkanskih zmagovalcev bodo zaplapolale nad tema, nekdaj turškima trdnjavama.

Naša monarhija kot najbližja soseda balkanskih držav ni samo brezbrižna opazovala krvavega boja, temveč je že drugače prišla navskriž z balkanskimi zavezniki. Prvič se je to zgodilo v znani zadevi konzula Proliaske, ki se je pa zadovoljivo rešila, kakor je tudi upati, da se bomo tudi v drugih točkah pogodili s Srbi. Drugi spor pa se je pojavil med Črno goro in našo državo. Vzrok je albansko vprašanje, ki dan na dan poraja nove težkoče. Naša država, ki ima z ojačevanjem vojaških čet na severni in južni državni meji že dosedaj kakih 600 milijonov kron izdatkov, ima gotovo braniti važne interese na Balkanu. K tej obrambi pa slabo pomaga hujskanje nemških listov, temveč bo treba mirnega sporazuma z našimi balkanskimi sosedi.

Spor med Avstrijo in Črno goro.

Ko je turška bojna ladja „Hamidije“ dne 11. t. m. napadla Srbe pred Sv. Ivanom Medvanskim, se je nahajal v tamošnjem pristanišču tudi avstro-ogrski trgovski parnik „Skodra“, kateremu je zapovedoval kapitan Blažič. Poveljnik pristanišča je zahteval od kapitana Blažiča, naj pomaga s parnikom „Skodra“ spravljati srbske vojake in vojno gradivo z grških parnikov na suho. Kapitan se je temu protivil, ker od ravnateljstva parobrodne družbe „Ungaro-Kroata“ ni imel za to dovoljenja. Med tem pa je priplula „Hamidije“ ter že začela obstreljevati grške ladje. Štiri ladje so se potopile, a tri so bile močno poškodovane. „Skodri ne ni ničesar zgodilo, ker je zavzela varno mesto. Srbski vojaki so poskakali raz grške ladje v morje. Ko se je „Hamidije“ odstranila, so Črnogorci in Srbi opetovano zahtevali, naj pomaga „Skodra“ srbskim vojakom, ki so plavali po morju. Blažič se je ustavljal, češ, da je to prenevarno in še-le potem, ko je baje poveljnik pristanišča zagrozil, da bo dal vse moštvo „Skodre“ pobesiti, je „Skodra“ začela sprejemati na krov plavajoče Srbe in jih spravila na suho. Ko se je čez nekaj časa raznesel glas, da se „Hamidije“ vrača, je porabila „Skodra“ ugoden trenotek in urno odplula v črnogorsko pristanišče Ulčinj.

Tako se je dogodila zadeva „Skodre“, ki je prvi vzrok spora med Črno goro in Avstrijo. Avstrija namreč zahteva, naj da Črna gora v tej zadevi pojasnjenje in zadoščenje. Pa so še druge reči, ki so povečale ta spor.

Dunajski listi namreč poročajo, da so Črnogorci pri Djakovici dne 7. marca ubili katoliškega duhovnika (frančiškana) Angela Palič, ker ni hotel pristopiti k pravoslavni veri. Kakor poročajo nemški listi, katerim pa ni vsega verjeti, se je umor izvršil tako-le: Omenjenega dne so se združili v Djakovici in okolici srbski in črnogorski vojaki z zagrizenimi pravoslavnimi duhovniki, da bi prisilili ondotno prebivalstvo na prestop k pravoslavni veri. 300 oseb, moških ženskih in otrok, med njimi Paliča, so zvezali z vrvmi in pozvali na prestop. Neki pravoslavni duhovnik je pokazal na vojake, ki so imeli pripravljene puške, pa je dejal: Ali podpišete, da prestopite, ali pa vas pošljejo vojaški božji bojevniki v pekel. Nato so jetniki podpisali. Kot zadnji je prišel Palič na vrsto. Bil je edini, ki je vkljub 3kratnemu pozivu mirno in dostojno odklanjal. Tedaj so na mig pravoslavnega črnogorskega popa planili vojaki po njem, mu strgali duhovniško obleko s telesa in ga jeli obdelavati s kopiti pušk. Palič, ki je imel več zlomljenih kosti in reber, se je zgrudil na tla. Zdaj so težko ranjenega še enkrat vprašali, če podpiše. Odgovoril je: „Ne, svoje vere ne zapustim“. Dobil je zopet nekaj udarcev s kopiti, dokler mu ni bajonet prebodel pljuča in mu končal življenje.

Ti dogodki so poostrili razmerje med našo monarhijo in Črno goro. Sedaj se vršijo pogovori med našo in črnogorsko vlado. Avstro-ogrski poslanik v Cetinju, baron Giesl, je dne 19. marca v imenu avstro-ogrske vlade predložil črnogorski vladi te-le zahteve: 1. Črna gora mora pripustiti prost odhod vseh civilnih (nevojaških) prebivalcev iz obleganega Skadra. 2. Črna gora mora pojasniti, kako in zakaj se je zgodil umor katoliškega duhovnika Paliča v Djakovici. Avstrija zahteva, da Črna gora pripusti, da gre katoliški škof v Skoplju, Miedija, v Djakovico ter ob navzočnosti avstrijskega konzularnega uradnika preišče zadevo duhovnika Paliča. 3. Avstro-ogrska vlada zahteva, da Črna gora ustavi vse nasilnosti v Albaniji in naj Albancev ne sili k prestopu k pravoslavni veri. 4. Avstro-ogrska zahteva zadoščenje za nepravilnosti, katere so izvršili Črnogorci napram parniku „Skodra“.

Na te zahteve je črnogorska vlada že odgovorila. Izjavlja, da ne more dovoliti civilnemu (ne se vojskujočemu) prebivalstvu odhoda iz Skadra; nadalje ne more dovoliti, da bi kak zastopnik tuje vlade bil udeležen pri preiskavi v Djakovici, ker je v teh, v vojski pridobljenih krajih, edini vladar črnogorski kralj. Ta odgovor smatra naša vlada za nezadosten in bo zato stavila svoje zahteve v ostrejši obliki.

Slabo zastopstvo Avstrije.

Naša država in Rusija sta se pogodili, da začneta istočasno razoroževanje na avstrijsko-ruski meji. Ta sklep sta naša in ruska vlada naznanili dobesedno. Ruska vlada pa je še dostavila, da se je prepričala, da Avstrija nima namena, napasti Srbije in Črne gore. S tem dostavkom bi Avstrija nekako priznala, da ima za svoje postopanje napram balkanskim državam dajati odgovor Rusiji. Takoj, ko se je izvedelo za ta čuden dostavek, je nastalo v avstrijskih visokih krogih razburjenje. Povpraševalo se je, kdo je od naše strani kriv, da se je ta dostavek sprejel v sklep obeh držav. Sedaj se je izvedelo, da je imel dotični sklep ruske vlade v rokah avstrijski poslanik v Petrogradu, grof Thurn-Valsasina, pa se mu ni protivil. Ne bi bili mogoči taki slučaji, če bi imeli v inozemstvu boljše zastopnike. Pri izbiri se samo gleda na to, ali je dotični Nemec ali Madžar, ne pa tudi na to, ali je dovolj sposoben.

Položaj v Skadru.

Nove srbske čete, ki so jih pripeljale grške ladje po morju, so že na svojih mestih pred Skadrom. Srbi s svojimi topovi silovito obstreljujejo mesto. Po črnogorskih poročilih je bil učinek obstreljevanja velik. Srbske čete so si po uspešnem obstreljevanju in ljutem boju osvojile utrdbo Mali Bardanjol in ga obdržale v svojih rokah kljub silnemu turškemu protinaskoku. Položaj v Skadru je silno obupen; tudi tej turški trdnjavi bo najbrž kmalu odbila zadnja ura. V mestu baje razsajajo kužne bolezni, posebno legar. Mesto na več krajih gori. Črnogorsko-turške čete se pripravljajo na zadnji glavni naskok, po katerem upajo, da postane Skader last Črnogorcev. Kralj Nikita je baje izjavil: Ali bom šel v Skader-kot zmagovalec, ali pa se ne vrnem več živ nazaj v Cetinje.

Pri Čataldči.

Dne 19. marca je napadla turška divizija z artilerijo in konjenico levo bolgarsko krilo. Kljub ugodnejšim postojankam, ki so jih imeli Turki, so bile turške čete na celi črti vržene nazaj. Turki so imeli jako velike izgube. Neka druga turška divizija je naskočila bolgarsko središče in se je približala bolgarskim okopom na 400 korakov. Bolgari so napravili protinaskok in so pognali Turke v beg. Nad 500 mrtvih in ranjenih Turkov je ostalo na bojnem polju. Proti večeru so skušali napasti Turki skrajno levo bolgarsko krilo. Vnela se je huda bitka. Zmagali so zopet Bolgari. Odrezali so dva turška bataljona; vojaki so v divjem begu bežali proti morju, da bi se rešili na turško brodovje.

Hraber dijak.

Mladega bolgarskega dijaka so nekega večera poslali na ogled k turškim prednjim stražam pred Odrin. Bila je temna noč. Drzni vojak se je plazil k turškemu taboru. Naenkrat zapazi pred sabo jasno sliko: bila je turška straža. Bolgar je zadrževal sapo in se nalahno plazil bliže; potem je nenadoma planil na Turčina, ga vrgel na tla in ga zabodel v srce. Nato je oblekel Turkovo obleko in šel dalje. Prišedši do prve straže, je nekaj mrmral kakor geslo, nato pa bliskovito zgrabil Turka za vrat in ga zadavil. Istotako je naredil s prihodnjo stražo. Nobeden teh Turkov ni imel časa, da bi le pihnil. Malo dalje je Bolgar naenkrat opazil dremajočo turško stotnijo. Brž se pomakne nazaj, sleče turško uniformo in hiti v bolgarski tabor; tu dobi oddelek vojakov, preseneti ž njim spečo turško stotnijo in jo uniči. Drugo jutro je bil imenovan za poročnika.

Nemci o Črnogorcih.

O Črnogorcih je izrekel nemški zdravnik profesor Düring, ki se je mudil več časa v Črni gori in na bojišču ter na lastne oči videl, kaj se godi in kako se ljudstvo obnaša, to-le sodbo: Vsi so junaki od prvega do zadnjega. Med ranjenci so 15letni dečki in 70letni starčki. Dekleta se bojujejo enako hrabro kot moški. Od prestolonasledníkove žene do zadnje ženice, vse je na delu, vse se trudi in skrbi. Navdušenje je velikansko, tudi če pada mož za možem. Posebno važno je vprašanje glede Skadra. In profesor Düring pravi, da sedaj popolnoma razume črnogorskega kralja in njegove težnje, dobiti to mesto v roke. Skader pomeni za Črnogorce zrak, luč, solnce! In tako padajo junaki, ostali se pa borijo dalje. Geslo je za vsakega: Skader mora biti naš! O kakih grozovitostih, kakor jih širijo nekateri listi, sploh ni govora. Da se pograbijo tu pa tam malo bolj surovo, to je razumljivo; mislimo, da v nemško-francoski vojski kulturni Nemci tudi niso z rokavicami prijemali Francozov! Z vjetniki delajo jako lepo in boljše se jim godi kot domačim vojakom. — Te besede moža-poštenjaka, ki ni gledal na ljudstvo v Črni gori kot zagrizen politik, ampak kot bližnji, kot človek, nam pač jasno kažejo, kako zavita in prav nesramno zlagana so razna nemška poročila, ki so polna le sovraštva do Slovanov in katerih namen je, uporabljati izmišljena poročila za hujskanje proti Slovencem.

Politični ogled.

— **Prestolonaslednik** nadvojvoda Franc Ferdinand se je, kakor smo že poročali, nastanil za več mesecev s soprogo in otroci v gradu Miramar pri Trstu, kjer ga že pozdravlja mehka pomlad. Nadvojvoda rodovina prebiva ves čas večinoma po nasadih in na morju. Priredila je že lep izlet po tržaškem zalivu.

— **Trst.** V letošnjem poletju se bodo vršile volitve za tržaški deželni zbor, ki je obenem tudi občinski svet za Trst in okolico. Slovenci so dozdaj zmagovali samo v okolici, med tem ko so bili v mestu samem izvoljeni sami Lahi. Letos pa se pripravljajo, da naskočijo tudi mestne volilne okraje. Upanja na uspeh imajo mnogo, ker se slovenski in hrvaški živelj med trgovstvom v Trstu vedno bolj jači in množi. — Slovenci so priredili že več volilnih sestankov. Seveda se tudi Lahi skrbno pripravljajo.

— **Madžarski kmetje.** V Budimpešti se je dne 17. marca vršil shod madžarskih kmetov pod predsedstvom bivšega poljedelskega ministra Daranji. Pritoževali so se, da ogrski državni zbor ne varuje s postavami kmečkega stanu, ter ugovarjali proti uvozu žive živine in prekomorskega mesa. Sklenili so, da te sklepe naznanijo vladi tudi ustmeno. Toda kakor se je videlo pri novem volilnem redu, se sedanja vlada bore malo briga za kmečki stan. Ta ji je prepošten in bi ji gledal na prste, zato pa ga je oropala volilne pravice. Za take čine, kakor so se dokazali sedanji vladi, da se ukrade državi kar 4 milijone kron za strankarsko blagajno, niso kmetje, ampak židovje, edino pravi pomočniki.

— **Na Francoskem** hoče uvesti vlada pri vojaštvu zopet 3letno vojaško službo namesto 2letne, katero so pred nekaj leti upeljali. Na ta način si namerava Francija pomnožiti svoje vojaštvo, kar se ji zdi z ozirom na pomnoževanje nemške armade za varstvo francoske domovine neobhodno potrebno. Socialni demokratje pa silno nasprotujejo vladni nameri in prirejajo velike shode proti 3letni vojaški službi. Na nekem takem shodu prejšnji teden v Parizu je prišlo med socialisti in policijo do krvavega boja. Mnogo oseb je bilo ranjenih. Čudno pa je za obnašanje socialnih demokratov, da v ministrstvu, ki je izdelalo in odobrilo dotično vojaško predlogo, sedita tudi 2 socialna demokrata kot ministra.

— **Francosko ministrstvo Briand,** novo ministrstvo pod novim predsednikom ljudovlade, Poinkarejem, je dalo ostavko, katero je predsednik tudi sprejel. Vrgel ga je senat, nekaka naša gosposka zbornica, ki se je izrekel proti zastopstvu manjšin v novem volilnem redu. Večina, ki je nastopila proti ministru, se je sestavila iz vseh onih skupin, katere so bile nezadovoljne, da je vendar nekoliko zmernejši Poinkare bil izvoljen predsednikom republike. Kakšna je ta zmernost, nam kaže novi šolski zakon, ki bije v obraz vsaki svobodi. Toda mnogi vendar niso zadovoljni s sedanjim predsednikom in zato so se sedaj maščevali nad njegovim ministrskim predsednikom Briandom. Baje je predsednik republike voljan, razpustiti državni zbor, ako bi se tudi še dalje delale težave. — Novo ministrstvo je sestavil prijatelj predsednika Poinkareja, republikanec Barthou. V novem ministrstvu je več članov prejšnje vlade.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

30. Bela nedelja: Angela.
31. ponedeljek: Modest, škof.
1. aprila, torek: Hugon, škof.
2. sreda: Frančišek Pavlanski.
3. četrtek: Abundij, škof.
4. petek: Izidor, škof.
5. sobota: Vincencij F., spoznav.

Duh. vest. Župnik na Zgornji Polskavi častiti gospod Franc Vidmajer in častiti gospod Anton Šebat, župnik pri Žusmu, menjata svoji mesti. Prvi bo inštaliran dne 1. aprila v Mariboru, drugi pa istega dne v Slov. Bistrici.

* **Osebna vest.** Deželni vinorejski nadzornik M. Jelovšek je obolel in radi tega izostanejo gospodarski shodi, ki jih je nameraval imeti začetkom meseca aprila.

Iz južne železnice. Prestavljeni so: pristav F. Ulčnik iz Ptuja v Krivovrbo na Koroškem; asistent Fr. Oberstein iz Celja v Ptuj; provizorični asistent Rudolf Pliberšek iz Št. Jurija na Pragersko.

Iz učiteljske službe. Na šestrazredni ljudski šoli, okolica Vojnik, drugi plačilni razred, je oddati mesto učiteljice; na šestrazrednici v Št. Pavlu pri Preboldu, drugi plačilni razred, je razpisano mesto nadučitelja; na štirirazrednici pri Sv. Juriju ob Taboru, drugi plačilni razred, je oddati mesto učiteljice; prošnje do 15. aprila.